

**Респондент:** Оксана Яковчук, (24 роки).

**Хто записав:** провідний редактор  
(з видавничої діяльності та сайту)

Інформаційно-видавничого відділу  
Національного музею Голодомору-геноциду  
Любов Гоцуляк.

**Дата запису:** 10.06.2022 року.

**Спосіб проведення інтерв'ю:** листування у Telegram.

Разом із чоловіком ми жили в Маріуполі по проспекту Металургів. Наша історія не така страшна. Мабуть, усе через те, що ми більш-менш швидко виїхали з міста, 18 березня. Під обстрілами, вижили завдяки диву.

Ми жили біля Центрального ринку, туди стало прилітати уже згодом, коли ми поїхали. Однак літаки з бомбами були постійно. Ми бачили як горіли сусідні будинки. Попадання, загорання, потім тушити нікому, а на ранок будинок увесь чорний. На щастя наш дім досі цілий, але декілька поряд згоріли. Потім, коли ми виїхали, там бої стали сильніше і тепер деякі будинки, в під'їздах яких ми ховалися уже не впізнати. Те, що бачили на фотографіях, чи навіть відео... – досі в голові не вкладається та не віриться, що таке могли зробити.

Місто запам'яталося таким, яким ми його залишили. Дуже сумуємо, особливо за морем...

Неподалік від нас, буквально два двора, знаходився Драматичний театр, буквально. Коли говорять у росії, що його підірвали зсередини, то стає смішно. Тому що ми самі чули літак, котрий і скинув ті бомби. Від них навіть наш балкон відійшов від стіни, але ще цілий. Для нас саме страшне було – це літаки з авіабомбами. Бо вони кидали їх усюди, а наш будинок щоразу трусило, як під час землетрусу. Ми сиділи вдома і молилися, щоб не в наш дім.

Після того уже, коли ми виїхали до Львівської області, іду по місту і просто пролітає літак. Для мене це був такий тригер, що я потім годину плакала. Навіть не чекала такої реакції.

Жити без води, світла, газу, опалення, як виявилось, можливо. Однак, коли на вулиці мінус 10, а в квартирі плюс 4, то не тільки холодно стає, а й дійсно страшно, бо не знаєш, що чекати далі. Ми до всього пристосувалися, готували їжу на вогнищі, добували її, але літаки, це було щось надзвичайно страшне.

Насправді нам ще пощастило, що ми не бачили мертвих людей, на відміну від наших друзів. Адже їм довелося не лише їх бачити, а і переступати, коли йшли до своєї квартири.

Моя сестра Прокопчук Жанна жила окремо від нас і виїхати не змогла. Її квартира була на проспекті Будівельників, 119. Як потім ми дізналися із будинкових чатів, було влучання в її квартиру. Однак Жанна залишилась

жива і пішла у квартиру до мами, яка вмерла ще три роки тому. Квартира мами була зовсім недалеко по проспекту Будівельників, 109. 16 березня десь у 8-9 годин почався сильний обстріл. Моя сестра та ще дві жінки вискочили зі своїх квартир у під'їзд і сховалися під сходовим прольотом. Від потрапляння ті сходи впали прямо на них. Вони пролежали там більше місяця. Де їх потім захоронили, я не знаю, і мабуть вже й не дізнаюся.

Я цілком усвідомлюю та звинувачую у війні російських військових. До 24 лютого 2022 року ми не знали, що таке обстріли в центрі міста та літак з авіабомбами, що падають на сусідні будинки, а ми сидимо і молимося, щоб не в наш дім. Це не зважаючи на те, що у 2014 уже були обстріли, але геть не такі.